

MEMORANDUM

CHILD FOCUS

INHOUD

Inleiding	4
Over Child Focus	5
Het memorandum in een notendop	6-9
1. Algemeen	10
1.1. Kindvriendelijke justitie	10
1.2. Uitbouw peer-to-peer hulpverlening	10
1.3. Betrouwbare cijfers rond verdwijning en seksuele uitbuiting	11
1.4. Ouderschapsbegeleiding	12
1.5. Burgerlijke partijstelling - slachtoffers een stem geven	12
1.6. Meer middelen om een antwoord te bieden op maatschappelijke noden	14
1.7. Betere opvolging video-uitwisselingsplatformen onder AVMSD	14
1.8. Implementatie richtlijn CM/REC2017/7 van de Raad van Europa	15
2. Verdwijningen	16
2.1. Wegloopproblematiek	16
2.2. Bescherming van niet-begeleide minderjarige vluchtelingen	17
2.3. Kinderen in conflictgebieden	18
3. Internationale kinderontvoering	19
3.1. Promoten van bemiddeling	19
3.2. Eerlijke vertegenwoordiging van achterblijvende ouder	20
3.3. Psychologische ondersteuning van kinderen bij terugkeer	21
4. Seksuele uitbuiting en e-safety	22
4.1. Tienerpooiers – Juiste zorg en omkadering van slachtoffers	22
4.2. Online seksuele uitbuiting en beelden van seksueel misbruik – Expertise en technische vooruitgang	23-24
4.3. Dataretentie – Snelle, adequate en volledige strafonderzoeken	24-25
4.4. Stop It now – Preventie in Nederlandstalig én Franstalig België	25
4.5. Veilig internet – Sensibilisering	26
4.6. Niet-problematische sexting – Een weg naar decriminalisering en duidelijkheid	26

INLEIDING

Dit memorandum bevat aanbevelingen over de verschillende thema's waar Child Focus rond werkt. We streven ernaar om samen te werken en overleg te plegen met iedereen die hetzelfde doel voor ogen heeft.

Child Focus ijvert ervoor dat de aandacht voor de verdwijning en seksuele uitbuiting van kinderen in alle delen van de samenleving blijft en met de nodige prioriteit behandeld wordt.

OVER CHILD FOCUS

Child Focus is een onafhankelijke organisatie die alles in het werk stelt om verdwijningen van kinderen en jongvolwassenen op te lossen en seksuele uitbuiting van kinderen te bestrijden. Naast het operationele luik is ook preventie een ontzettend belangrijk onderdeel geworden van onze stichting. Op basis van de bevindingen uit de behandelde dossiers, analyseren we de fenomenen van verdwijning en seksuele uitbuiting van kinderen. Deze nieuwe inzichten dragen bij tot de preventieprojecten en sensibiliseringscampagnes.

Dit alles gebeurt zowel offline als online. Onze hulplijn 116 000 is gratis en we zijn 24/7 bereikbaar. Iedereen die geconfronteerd wordt met de verdwijning of seksuele uitbuiting van een kind, in België of in het buitenland, kan terecht bij Child Focus. We werken vanuit de ideologie dat iedere betrokkene bij dergelijke situatie het recht heeft om gehoord, ondersteund en beschermd te worden en staan zowel slachtoffers als hun naasten bij. Dit doen we zo laagdrempelig mogelijk, met respect en aandacht voor zijn persoonlijkheid, integriteit, beleving en omgeving.

Child Focus maakt deel uit van een groter geheel: wij geloven in de kracht van mensen – volwassenen, jongeren en kinderen – en de samenleving die ze vormen. Tegelijk zijn we ons bewust van hun kwetsbaarheid, limieten en tekortkomingen. Samen met anderen willen we mensen, in het bijzonder zij die bij deze precaire situaties betrokken zijn, versterken. Ook willen we in de samenleving een positieve dynamiek en solidariteit aanwakkeren. We zien immers dat situaties, waarbij de fysieke of mentale integriteit van iemand aangetast wordt, niet altijd bespreekbaar zijn.

“Child Focus staat daarom voor een aantal principes die cruciaal zijn om op een succesvolle manier het verschil te maken:

- *het zijn de mensen en kinderen voor wie we ons zonder onderscheid en vooroordeel inzetten die ons handelen bepalen;*
- *in al onze handelingen en beslissingen is het belang van het kind onze primaire bezorgdheid;*
- *overleg en samenwerking is cruciaal om de fenomenen op een efficiënte en duurzame manier aan te pakken.*

Er dient te worden ingezet op wederzijds versterkende en verankerde partnerschappen met de private en publieke sector;

- *een participatieve en respectvolle benadering laat toe rekening te houden met de inbreng van alle betrokkenen.*

Samen nadenken over hun belangen en noden biedt de betrokkenen de ruimte om zelf richting te geven aan hun beslissingen en handelen; - als onafhankelijke en laagdrempelige organisatie realiseert Child Focus haar missie complementair met bestaande diensten en organisaties op het terrein. Child Focus wil een toegevoegde waarde realiseren in haar operationele en preventieve activiteiten;

- *Child Focus wil opiniërend actief zijn en blijven, dit zowel naar de maatschappij in het algemeen als naar de overheid in het bijzonder;*
- *Child Focus wil alert blijven voor nieuwe problemen en trends en er innoverend op inspelen.*

Vanuit deze principes, maar ook vanuit een aantal bezorgdheden vraagt Child Focus uw aandacht voor volgende prioritaire thema's, waarin de (toekomstige) federale, maar ook Vlaamse, Waalse en Brusselse ministers een belangrijke verantwoordelijkheid dragen.”

Contactpersoon: Heidi De Pauw | 02/475.44.21 | heidi.depauw@childfocus.org

HET MEMORANDUM IN EEN NOTENDOP

ALGEMEEN

WAT IS NODIG?	ONZE BIJDRAGE
<p>Kindvriendelijke justitie Alle kinderen moeten de kans krijgen om gehoord te worden in aangelegenheden die hen aanbelangen. Het vereist de nodige middelen, zowel budgettair als op vlak van personeel, om deze kind-gesprekken structureel in te bouwen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Het welzijn van kinderen in procedures onderzoeken. → Professionelen opleiden voor het horen van kinderen.
<p>Opgeleide en bewuste professionals Gesensibiliseerde en opgeleide professionals zijn essentieel om de bestaande uitdagingen aan te gaan. Het is belangrijk dat zij op de hoogte zijn van huidige fenomenen en goed weten hoe zij hiermee om moeten gaan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Professionelen die in contact komen met minderjarigen opleiden. Meer bepaald: jeugdrechters, magistraten, politie, onderwijs, hulpverlening, etc.
<p>Betrouwbare cijfers Een continue verzameling van cijfermateriaal over verdwijningen en seksuele uitbuiting bij academici, hulpverlening, politie en justitie is essentieel om een statistische analyse mogelijk te maken.</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Eigen cijfermateriaal bijhouden om dit later te kunnen vergelijken met cijfers van justitie en politie of andere landen.
<p>Uitbouw peer-to-peer hulp Jonge ervaringsdeskundigen op structurele basis inzetten om kinderen en jongeren in moeilijkheden te helpen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Onderzoeken op welke manier ervaringsdeskundigen kunnen worden ingezet voor preventie, hulp en het begeleiden van kinderen en jongeren die kampen met problemen en vragen rond verdwijning, seksuele uitbuiting en online veiligheid.
<p>Ouderschapsbegeleiding Jonge ouders systematisch ouderschapsbegeleiding aanbieden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Ouderschapsbegeleiders opleiden rond de thema's van Child Focus.
<p>Burgerlijke partijstelling De officiële erkenning van Child Focus als een instelling van openbaar nut die in rechte kan optreden in alle rechtsgeschillen zoals vermeld in Artikel 11,§5 van de wet van 13 april 1995 omtrent de bepalingen tot de bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Burgerlijke partijstelling in zaken m.b.t. verdwijningen en seksuele uitbuiting van minderjarige slachtoffers, indien de belangen van het kind dit vereisen. → De belangen van (anonieme) slachtoffers verdedigen.
<p>Financiële middelen Herziening van het financieringsmodel, rekening houdend met het toegenomen aantal dossiers en werknemers vandaag in vergelijking met 1998.</p>	

VERDWIJNINGEN

WAT IS NODIG?	ONZE BIJDRAGE
<p>Weglopen Er is nood aan laagdrempelige hulp en opvanginitiatieven. Jongeren moeten ook daadwerkelijk inspraak krijgen in hun zorgtraject.</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Weglopers en hun familie begeleiden en actief verwijzen naar de gepaste hulp. → Preventietools ontwikkelen om weglopen te voorkomen.
<p>Niet-begeleide minderjarige vluchtelingen (NBMV) Een betere omkadering en opvang die aangepast zijn aan de specifieke kwetsbaarheden van deze kinderen. Meer aandacht voor identificatie en informatie-uitwisseling, o.m. via een geïntegreerde database die enkel gebruikt wordt in het belang van het kind.</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Verdwijningen van NBMV kunnen bij Child Focus gemeld worden. → We stimuleren een gecoördineerde aanpak om deze verdwijningen te voorkomen en op te lossen, zowel op nationaal als op internationaal vlak.
<p>Kinderen in conflictgebieden Er moet een concreet actieplan van terugkeer en nazorg uitgevoerd worden. De samenwerking tussen politie/justitie en hulpverlening om deze kinderen uit conflictzones te repatriëren en te re-integreren in onze samenleving.</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Faciliterende rol spelen in informatie-uitwisseling, coördinatie en herstel van vertrouwen.

INTERNATIONALE KINDERONTVOERING

WAT IS NODIG?	ONZE BIJDRAGE
Bemiddeling Bemiddeling promoten als oplossing bij internationale kinderontvoeringen. De financiële nadelen om bemiddeling te kiezen in plaats van een gerechtelijke procedure, wegwerken.	→ De toeleiding naar bemiddeling in internationale familieconflicten verzekeren via het Pre-Mediation Bureau.
Eerlijke vertegenwoordiging van de achterblijvende ouder Een eigen vertegenwoordiger voor achtergebleven ouders die in België om de terugkeer van hun kinderen verzoeken, zodat het Openbaar Ministerie ten volle de belangen van de betrokken kinderen kan dienen.	→ Een lijst van gespecialiseerde advocaten voor internationale kinderontvoeringen verspreiden. → Deze gespecialiseerde advocaten opleiden.
Psychologische ondersteuning van kinderen bij terugkeer Systematisch psychologische ondersteuning aanbieden bij de terugkeer van kinderen na een internationale kinderontvoering.	→ De organisatie van de terugkeer ondersteunen en financieel steunen. → De psychologische hulpverleners opleiden.

SEKSUELE UITBUITING

WAT IS NODIG?	ONZE BIJDRAGE
<p>Tienerpooiers Een snelle detectie en identificatie van slachtoffers van tienerpooiers als slachtoffers van mensenhandel. Er moet ook een aanpassing doorgevoerd worden van het juridisch arsenaal en de strafuitvoering voor daders. Bovendien is er dringend nood aan actie in Franstalig België.</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Instellingen, scholen, politie en justitie sensibiliseren en trainen. → De veiligheid van slachtoffers proberen te verzekeren en ervoor zorgen dat ze zo snel mogelijk de gepaste hulp krijgen.
<p>Online seksuele uitbuiting en beelden seksueel misbruik (CSAM) Expertise en technische vooruitgang uitbouwen in de strijd tegen CSAM, inzetten op slachtoffer-identificatie en de bevoegdheden van Child Focus verder uitbreiden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Advies geven aan bezorgde ouders, volwassenen en minderjarigen en hen ondersteunen. → De gemelde beelden analyseren, Arachnid inzetten en contact opnemen met providers.
<p>Dataretentie Strafonderzoeken waar minderjarige slachtoffers van seksuele uitbuiting bij betrokken zijn, moeten snel, adequaat en volledig gebeuren. Er is ook nood aan de herziening van de huidige dataretentie regels.</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Beleidsmakers ondersteunen in het zoeken naar een balans tussen het recht op privéleven en de rechten van seksueel uitgebuite kinderen.
<p>Veilig internetten Mediawijsheid als bijzondere prioriteit binnen het onderwijs.</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Opleidingen ouders en leerkrachten en lesmateriaal voor scholieren. → Verbeteren van de Child Focus site over veilig internetten: www.clicksafe.be
<p>Niet-problematische sexting Niet-problematische sexting uit de Strafwet halen en een verduidelijkende omzendbrief voor de parketten. Verdere sensibilisering via onze 360° aanpak voor zowel jongeren, ouders, leerkrachten, scholen en hulpverleners.</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Expertise en één van de doorverwijsmogelijkheden in de omzendbrief voor parketten. → Verder uitbouwen van de website www.sexting.be

1. ALGEMEEN

1.1. Kindvriendelijke justitie

Alle kinderen moeten de kans krijgen om gehoord te worden in alle aangelegenheden die hen aanbelangen (Art. 12 VN Verdrag van de Rechten van het Kind). Kinderen hebben rechten en moeten gestimuleerd worden om deze uit te oefenen. Dit moet gebeuren op een manier die bij hun leeftijd past, zowel qua methodiek als qua setting.

Wat is nodig?

- *De Belgische overheid moet de nodige maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat Art.12 UNCRC gerespecteerd wordt voor alle kinderen, in het kader van onder meer volgende procedures: procedures internationale kinderontvoering, asielprocedures, strafrechtprocedures waarin minderjarigen het slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting.*
- *Professionelen (rechters, kind-advocaten, voogden...) moeten een opleiding krijgen om kinderen met respect, aandacht en oprechte interesse te horen, zodat het kind voelt dat zijn mening ertoe doet.*
- *Het nodige budget moet voorzien worden om gesprekken met kinderen op een professionele manier te organiseren.*
- *De nodige tijd moet voorzien worden om gesprekken met kinderen in te bouwen in de huidige procedures.*

Onze bijdrage

- *Het welzijn van kinderen in procedures onderzoeken.*
- *Professionelen opleiden om kinderen te horen.*

1.2. Uitbouw peer-to-peer-hulpverlening

Leeftijdsgenoten zijn voor kinderen en jongeren een belangrijke bron van steun en hulp. Peer-to-peer-hulpverlening is gebaseerd op wederzijdse hulp tussen personen die, mentaal of fysiek, hetzelfde hebben meegemaakt. Het is een kostbaar middel om zowel preventief te werken als de toegang tot de hulpverlening te verhogen.

Wat is nodig?

- *Jonge ervaringsdeskundigen moeten vaker ingezet worden als aanvullende manier om kinderen en jongeren in moeilijkheden te ondersteunen.*

Onze bijdrage

- *Onderzoeken op welke manier ervaringsdeskundigen kunnen worden ingezet op vlak van preventie, hulp en begeleiding bij kinderen en jongeren die kampen met problemen en vragen rond weglopen, seksuele uitbuiting en online veiligheid.*

1.3. Betrouwbare cijfers rond verdwijning en seksuele uitbuiting

Er zijn geen betrouwbare en vergelijkbare statistische gegevens beschikbaar met betrekking tot de verdwijning en seksuele uitbuiting van kinderen. Het huidige registratiesysteem van politie en justitie biedt weinig specifieke informatie en inzicht in deze problematieken.

Wat is nodig?

→ *Er is nood aan een continue verzameling van cijfermateriaal bij academici, hulpverlening, politie en justitie om verdere statistische analyse mogelijk te maken.*

Onze bijdrage

→ *Eigen cijfermateriaal ter beschikking stellen en vergelijken met partners.*

1.4. Ouderschapsbegeleiding

Zowel bij een internationale kinderontvoering als bij weglopers, horen we meestal dat een uit de hand gelopen familiaal conflict aan de basis ligt. Preventieve maatregelen hadden het gezin vaak kunnen helpen om deze problemen te voorkomen. Ouders worden op medisch vlak zeer sterk begeleid na de geboorte van een kind, maar begeleiding in hun opvoedingstaak als ouder wordt nog niet vanzelfsprekend aangeboden.

Wat is nodig?

→ *Er moet systematisch ouderschapsbegeleiding aangeboden worden aan jonge ouders, op verschillende momenten in de levensloop van hun kinderen. Op die manier kan op positieve wijze aan preventie gedaan worden.*

Onze bijdrage

→ *Opleidingen rond internationale en multiculturele relaties en ouderschap voorzien voor ouderschapsbegeleiders.*

1.5. Burgerlijke partijstelling - Slachtoffers een stem geven

Child Focus wil tussenkomen in alle gevallen van verdwijning van kinderen (ontvoering door derden, door ouders en weglopen) en seksuele uitbuiting, in eender welk stadium. Zo wil Child Focus de vaak onbekende slachtoffers van beelden van seksueel misbruik van kinderen en kinderen die verdwijnen en het slachtoffer worden van een misdrijf, een stem geven en opkomen voor hun rechten.

De rechtspraak is echter verdeeld over de burgerlijke partijstelling van Child Focus die nu eens ontvankelijk wordt verklaard, dan weer onontvankelijk. Hieruit blijkt dat er verwarring bestaat op dit punt, iets wat Child Focus graag opgelost ziet. Na juridische analyse blijkt namelijk dat Child Focus wel degelijk juridisch in staat is om dergelijke burgerlijke partijstellingen te doen.

Wat is nodig?

- *Child Focus vraagt om systematisch geïnformeerd te worden m.b.t. lopende strafprocedures in zaken van kindersekstoerisme, seksuele uitbuiting (online en offline), kinderpornografie en verdwijningen.*
- *Child Focus vraagt om officieel erkend te worden, ter remediëring aan de bestaande verwarring binnen verschillende rechtscolleges, in het kader van Artikel 11,55 van de wet van 13 april 1995 omtrent de bepalingen tot de bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel, die toelaat dat door de Koning daartoe erkende verenigingen en de instellingen van openbaar nut in rechte kunnen optreden in alle rechtsgeschillen waartoe de betreffende wet aanleiding kan geven.*

Onze bijdrage

→ *We stellen ons burgerlijke partij in zaken met betrekking tot seksueel misbruik van minderjarigen en verdwijningen, maar enkel daar waar de belangen van het kind dit vereisen.*

1.6. Meer middelen om een antwoord te bieden op maatschappelijke noden

Bij de oprichting van Child Focus, in 1998, werd afgesproken dat de Belgische regering 50 procent van de werkingskosten zou financieren. Na 20 jaar werken en expertiseopbouw bieden we een antwoord op veranderende en toenemende maatschappelijke noden en zijn het aantal dossiers en werknemers sterk toegenomen.

De financiering door de overheid via de Nationale Loterij is daarentegen verminderd, van €1.364.879 in 1998 naar €1.259.000 in 2018. Bovendien worden de huidige fondsen op jaarbasis toegekend, wat voor de nodige onzekerheid zorgt. Child Focus wil haar diensten gratis blijven aanbieden, hiervoor is een gepaste financiering belangrijk.

Wat is nodig?

- *Het huidige financieringsmodel dient herzien te worden door de overheid, rekening houdend met het toegenomen aantal dossiers en werknemers vandaag in vergelijking met 1998.*
- *Een structurele financiering van Child Focus over meerdere jaren.*

Onze bijdrage

- *Child Focus blijft zich inspinnen om bijkomende financiële middelen te halen bij private partners en burgers.*

1.7. Betere opvolging video-uitwisselingsplatformen onder AVMSD

Het Europees Parlement nam tijdens de plenaire zitting van dinsdag 2 oktober 2018 geüpdatete regels aan voor audiovisuele mediadiensten via de Richtlijn Audiovisuele Media (AVMSD). Aanbieders van audiovisuele mediadiensten moeten passende maatregelen nemen om inhoud te bestrijden die aanzet tot geweld, haat en terrorisme, terwijl onnodig geweld en pornografie aan de strengste regels worden onderworpen. Video-uitwisselingsplatformen zijn nu verantwoordelijk om snel te reageren wanneer video's door gebruikers als schadelijk worden gerapporteerd.

Wat is nodig?

- *Een spoedige implementatie van de AVMSD in de nationale en regionale wetgeving, die ervoor zorgt dat de Vlaamse regulator voor de Media en de Conseil Supérieur de l'Audiovisuel strikt toezien op de naleving van de regelgeving door video-uitwisselingsplatformen. Zeker met betrekking tot content die zich eerder in de grijze zone bevindt.*
- *Platforms moeten op verzoek van het Parlement een transparant, gebruiksvriendelijk en doeltreffend mechanisme creëren waarmee gebruikers inhoud kunnen rapporteren of markeren. Lidstaten moeten hierop toezien via hun nationale regulatoren.*

Onze bijdrage

- *Goede contacten blijven onderhouden en uitbouwen met YouTube en andere video-uitwisselingsplatformen, om beelden te verwijderen die ons gemeld worden en die de seksuele integriteit van kinderen in het gedrang brengen.*

1.8. Implementatie richtlijn CM/REC2017/7 van de Raad van Europa

Op 4 juli 2018 keurde de Raad van Europa de 'Guidelines to respect, protect and fulfill the rights of the child in the digital environment' goed. Deze richtlijn biedt een zeer sterke leidraad in het centraal plaatsen van de rechten van kinderen bij de ontwikkeling van het beleid omtrent digitalisering. Child Focus dringt dan ook aan op een spoedige transponering van deze richtlijn in de Belgische regelgeving in haar geheel, met specifieke aandacht voor de volgende punten.

Wat is nodig?

- Kinderen moeten kunnen participeren als er beleid of wetgeving die hen aanbelangt, wordt ontwikkeld, geïmplementeerd of geëvalueerd.
- Europese lidstaten moeten een coördinerend mechanisme aanduiden dat ontwikkelingen met betrekking tot de digitale omgeving opvolgt en wetgeving hierop aanpassen. Child Focus dringt dan ook aan op een coördinerend orgaan die deze taak vanuit een nationaal perspectief op zich kan nemen, met respect tot de bevoegdheidsverdelingen in ons land.

Onze bijdrage

- Investeren in jongerenparticipatie en ondersteuning van overheidsdiensten of andere organisaties die dit ook willen uitbouwen, ondersteunen.
- Wij proberen een zicht te krijgen op de verantwoordelijkheden en initiatieven en zo veel mogelijk met alle betrokken partijen samen te werken. Een belangrijke stap in deze richting was de creatie van het Belgian Better Internet Consortium (B-BICO), dat alle belangrijke organisaties verenigt die werken rond een beter internet voor kinderen in België.

2. VERDWIJNINGEN

2.1. Wegloopproblematiek

Child Focus behandelt elk jaar meer dan duizend dossiers van jonge weglopers. Weglopen is een symptoom van onderliggende problemen waarvoor jongeren geen andere uitweg zien. Een recent onderzoek naar weglooptgedrag, dat Child Focus uitvoerde in samenwerking met de universiteit van Luik (www.childfocus.be/sites/default/files/manual_uploads/studie_weglopers_2017.pdf), leverde heel wat inzichten op en leidde ook tot aanbevelingen om deze problemen op een duurzame en efficiënte manier aan te pakken.

Wat is nodig?

- **Jongeren meer betrekken bij het hulpverleningstraject dat ze doorlopen, om herhaaldelijk weglopen te voorkomen.**
Jeugdhulporganisaties moeten samen met de jongeren op zoek gaan naar stabiele oplossingen op lange termijn.
- *Er is nood aan **breder maatregelen** die niet uitsluitend focussen op het weglopen en waarbij de stem van de jongere ernstig wordt genomen.*
- *Door **jonge ervaringsdeskundigen te betrekken** bij het uitwerken van een preventiebeleid kunnen we de drempel naar de hulpverlening verlagen. Daarnaast kunnen deze jongeren ook een actieve rol spelen in de uitbouw van een laagdrempelige eerstelijns hulp voor jonge weglopers.*
- **Laagdrempelige hulp aanbieden.** *Jonge weglopers maken regelmatig melding van mentale en emotionele problemen, al dan niet gelinkt aan de puberteit. Het is belangrijk dat een hulpverleningstraject maatregelen naar voren schuift voordat belangrijke problemen zich manifesteren. Deze hulpverlening moet absoluut laagdrempelig zijn en aangevuld met een peer-to-peer aanbod.*
- *Jongeren weten niet waar ze terecht kunnen en hebben behoefte aan een plaats waar ze antwoorden kunnen vinden op hun vragen. Vandaar ook het belang om **laagdrempelige (opvang)initiatieven te versterken**: een veilige plek waar ze ook een luisterend oor vinden en beroep kunnen doen op professionele hulp, zonder een label opgeplakt te krijgen.*
- **Betere overgang jeugdhulp na meerderjarigheid.**
De overgang naar meerderjarigheid verloopt bij jongeren uit de jeugdhulp nog te vaak heel bruusk. Er is nood aan een betere samenwerking tussen jeugdhulp en volwassenhulp om het recht op zorg te verzekeren.

Onze bijdrage

- *Ervoor zorgen dat weglopers die ons contacteren zo snel mogelijk de gepaste hulp krijgen.*
- *Preventiemateriaal ontwikkelen om weglopen te voorkomen.*
- *Vormingen voor hulpverleners organiseren.*
- *Beleidsmakers bewustmaken van het probleem en ze aansporen tot actie.*

2.2. Bescherming van niet-begeleide minderjarige vluchtelingen

Niet-begeleide minderjarige vluchtelingen (NBMV) vormen een zeer kwetsbare groep binnen de groep vluchtelingen, die bijzondere aandacht verdient. Zij zijn in de eerste plaats kinderen en hebben net als alle andere kinderen recht op zorg, begeleiding en onderwijs. Om te voorkomen dat ze verdwijnen en/of het slachtoffer worden van diverse vormen van uitbuiting, is een kwaliteitsvolle opvang en begeleiding noodzakelijk. Het gebrek aan aangepaste begeleiding en zorg heeft als gevolg dat sommigen onder hen in een zeer precare situatie terechtkomen en makkelijk ten prooi vallen van personen die hen uitbuiten voor allerlei malafide praktijken zoals drugshandel, prostitutie, zwartwerk, bedelarij,...

Wat is nodig

- Een **beter omkadering** van deze jongeren bij hun aankomst en tijdens hun verdere verblijf.
- Meer middelen voor de bestaande opvangcentra om een begeleiding te bieden die **aangepast is aan hun specifieke kwetsbaarheden**, met oog voor mogelijk slachtofferschap van mensenhandel en preventie van verdwijningen.
- De oprichting van een **kleinschalig opvangcentrum** waar minderjarige slachtoffers van mensenhandel terechtkunnen en de gepaste psychologische ondersteuning en juridische bijstand krijgen.
- Aandacht voor deze bijzondere groep binnen de **integrale jeugdhulp**. Hulpverleners en jeugdrechters moeten voldoende oog hebben voor hun specifieke noden.
- Een **akkoord tussen het federale niveau en de gemeenschappen** over een betere doorstroming en begeleiding van NBMV, zodat zij ongeacht hun statuut kunnen rekenen op gepaste opvang, naargelang hun begeleidingsnoden.
- Om een verdwijning te voorkomen en het vergemakkelijken van lokalisering van een vermiste NBMV, moeten er voldoende tijd en middelen zijn voor het **verzamen van zo volledig mogelijke identificatiegegevens** en informatie over de omstandigheden bij de interceptie van een NBMV op het Belgische grondgebied. Hierbij is er bijzondere aandacht nodig voor aanwijzingen van slachtofferschap van mensenhandel en -smokkel.
- Er is nood aan een **geïntegreerde database**, waarbij verschillende administraties de informatie over NBMV kunnen delen en consulteren om in het belang van deze kinderen sneller te kunnen inspelen op hun noden en ze een betere bescherming te bieden.
- De verdwijning en uitbuiting van NBMV zijn geen exclusief Belgisch probleem, maar per definitie een internationaal probleem. Er ontbreekt een **coherent beleid op Europees niveau**. Elk lidstaat werkt eigen beschermingssystemen uit. Child Focus vraagt dat België zijn rol als motor voor de uitwerking van een gedegen Europees beleid opneemt om een gepast antwoord te bieden in het belang van de bijzonder kwetsbare minderjarigen en in lijn met het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK).

Onze bijdrage

- Verdwijningen van NBMV kunnen gemeld worden bij Child Focus. We blijven ons inspinnen voor een gecoördineerde aanpak om deze verdwijningen te voorkomen en op te lossen, zowel op nationaal als op internationaal niveau.

2.3. Kinderen in conflictgebieden

Child Focus maakt zich zorgen om de naar schatting 150 Belgische kinderen die vastzitten in Syrië of Irak, al dan niet in Koerdische detentie- of vluchtelingenkampen Al-Hol, Roj en Ain Issa in Syrië. Child Focus bekommert zich om het lot van alle kinderen. De meesten zijn erg jong en onder hen bevinden er zich ook een aantal weeskinderen wiens beide ouders overleden zijn, alsook slachtoffers van een parentale ontvoering.

De Belgische overheid gaf in 2017 aan dat Belgische kinderen onder tien jaar mogen terugkeren naar ons land. Van een aantal kinderen weet men waar ze nu verblijven, maar hun toekomst is onzeker. Deze kinderen zijn in gevaar en het is ons aller verantwoordelijkheid om hen in veiligheid te brengen.

Wat is nodig?

→ Er moet een **concreet actieplan** van terugkeer en nazorg uitgevoerd worden. Alle inspanningen dienen geleverd te worden om deze kinderen uit conflictzones te repatriëren. Daarnaast moet er ook een plan komen om deze kinderen en jongeren te rehabiliteren in de Belgische samenleving, met alle professionele hulp die daarvoor nodig is.

Onze bijdrage

→ Samen met politie, gerechtelijke en hulpverleningspartners verkennen we de mogelijke pistes die tot een oplossing kunnen leiden. Hierbij zijn informatie-uitwisseling, coördinatie en herstel van vertrouwen cruciale elementen waarin Child Focus een faciliterende rol opneemt.

3. INTERNATIONALE KINDERONTVOERING

Child Focus behandelt van bij haar ontstaan dossiers over internationale kinderontvoering en ondertekende hiervoor in april 2007 een samenwerkingsprotocol met als belangrijkste partners FOD Justitie en FOD Buitenlandse Zaken. Met de huidige beleidsvoorstellen wil Child Focus het beleid nieuwe impulsen aanbieden om, vanuit de rechten en de belangen van kinderen, te werken aan een betere oplossing en preventie van dossiers internationale kinderontvoering. Child Focus houdt eraan te vertrekken vanuit de visie van het kind als een houder van rechten.

3.1 Promoten van bemiddeling

Een juridische procedure om de terugkeer van ontvoerde kinderen te bekomen duurt vaak lang en kost handenvol geld. Daarnaast is de uiteindelijke terugkeer geen oplossing voor het eigenlijke familieconflict dat aan de basis ligt. Bemiddeling kan een alternatief bieden dat sneller en goedkoper is, én zorgt voor een oplossing die door beide ouders wordt gedragen en bijgevolg langer zal standhouden en meer zekerheid kan bieden aan de betrokken kinderen. Ondanks de positieve feedback van de ouders die via bemiddeling trachtten een oplossing te vinden voor hun geschil, werd de kostprijs als een pijnpunt ervaren.

In 2017-2018 leidde Child Focus een proefproject i.s.m. de FOD Justitie en de familierechtbanken van Gent en Brussel teneinde bemiddeling te promoten in elke schakel van een internationaal kinderontvoeringsdossier. Na het succesvol afronden van dit proefproject wil Child Focus deze werkwijze uitbreiden naar alle Belgische rechtbanken.

Wat is nodig?

→ *Achterblijvende ouders die hun familieconflict via bemiddeling willen oplossen, moeten dezelfde financiële steun krijgen als ouders die dit via een juridische procedure doen.*

Onze bijdrage

→ *Toeleiding naar bemiddeling in internationale familieconflicten verzekeren en vergemakkelijken via het Pre-Mediation Bureau. Het Pre-Mediation Bureau biedt informatie over en organiseert familiebemiddeling in kinderontvoeringsdossiers. Het Bureau maakt integraal deel uit van Child Focus, maar werkt onafhankelijk.*

3.2. Eerlijke vertegenwoordiging van achterblijvende ouder

Wanneer een kind vanuit een ander land naar België wordt ontvoerd kan de achterblijvende ouder een procedure tot terugkeer starten in het kader van het Haags Kinderontvoeringsverdrag.

Hierbij garandeert België dat deze procedure volledig gratis is voor de achterblijvende ouder. In concreto wordt de achterblijvende ouder vertegenwoordigd door het Openbaar Ministerie. Deze is evenwel eveneens de instantie die in dezelfde procedure de belangen van het kind behartigt. Deze dubbele rol zorgt voor een zeer ongelukkige en te vermijden spreadstand.

Wat is nodig?

→ *Child Focus pleit ervoor om achterblijvende ouders een eigen vertegenwoordiger toe te wijzen, zodat het Openbaar Ministerie ten volle zijn rol kan vervullen en de belangen van het kind kan verdedigen.*

Onze bijdrage

- *Een lijst van advocaten die gespecialiseerd zijn in internationale kinderontvoeringen opmaken, up-to-date houden en verspreiden, zowel ten behoeve van de achterblijvende als van de ontvoerende ouders.*
- *Advocaten die gespecialiseerd zijn in internationale kinderontvoeringen opleiden.*

3.3. Psychologische ondersteuning van kinderen bij terugkeer

Voor de duur van een internationale kinderontvoering worden ouders door verschillende instanties in België ondersteund in de zoektocht naar een oplossing. Bij de terugkeer zullen de gespecialiseerde autoriteiten en organisaties hun hulpverlening en ondersteuning stopzetten, aangezien hun bevoegdheid daar ophoudt. Toch is het wetenschappelijk bewezen dat kinderen die bij terugkeer een beroep konden doen op psychologische ondersteuning een significant hoger welzijn vertonen dan andere kinderen.

Wat is nodig?

→ *Een gesystemiseerd aanbod van psychologische ondersteuning door gespecialiseerde hulpverleners bij de terugkeer van kinderen na een internationale kinderontvoering.*

Onze bijdrage

- *De terugkeer na een internationale kinderontvoering ondersteunen, praktisch voorbereiden en organiseren. Financiële steun bieden aan ouders die het nodig hebben, volgens vaststaande criteria en i.s.m. de FOD Justitie en FOD Buitenlandse Zaken.*
- *Opleiding voor psychologische hulpverleners.*

4. SEKSUELE UITBUITING

4.1. Tienerpooiers – Juiste zorg en omkadering van slachtoffers

Eind december 2015 werkte Child Focus een onderzoeksrapport af met zeer concrete aanbevelingen voor een doelgerichte aanpak van het fenomeen van de tienerpooiers. Daarop stelde het kabinet Vandeuren begin 2016 een actieplan op met verschillende strijdpunten die een invloed moesten hebben op het fenomeen en de preventie en behandeling van slachtoffers moest bewerkstelligen. Terecht werd ingezien dat het hier een verschijningsvorm van mensenhandel betreft en dat een intensieve samenwerking tussen het Vlaams zorgniveau ter bescherming van slachtoffers en het federaal justitieniveau ter aanpak van daders essentieel was.

Vandaag zijn we 3 jaar na het verschijnen van het onderzoeksrapport met bijhorende beleidsaanbevelingen en het afkondigen van het Actieplan door minister Vandeuren. Er werd vooruitgang geboekt, maar anno 2019 ziet de toekomst er allesbehalve rooskleurig uit. Bovendien krijgen we vandaag te maken met een bijkomende realiteit: de slachtoffers die meerderjarig geworden zijn.

Wat is nodig?

- *Een snelle detectie en identificatie van de slachtoffers van tienerpooiers als slachtoffers van mensenhandel. Hierbij is de sensibilisering en scholing van onderwijspersoneel en jeugdinstanties van essentieel belang.*
- *Er moet ten volle ingezet worden op de sensibilisering van jeugdrechters voor deze problematiek. Dit om de systematiek van aanmelding bij gemandateerde voorzieningen en de bejegening volgens het slachtoffer van mensenhandel-gegevens te uniformiseren.*
- *Gerechtelijke oproepingsbrieven moeten de slachtoffers bereiken en niet verzeild geraken bij ouders met wie er geen contact meer is of bij wie ze net om ernstige redenen zijn weggehaald.*
- *Er is nood aan de bepaling van een uniform strafrechtelijk beleid voor de vervolging en bestrafing van deze methode van mensenhandel.*
- *Er moeten concrete stappen ondernomen worden om te remediëren aan de bestaande realiteit van de vervroegde vrijlating onder voorwaarden van veroordeelde tienerpooiers, die door de onaangepaste opgelegde voorwaarden hun criminele activiteiten ongestoord kunnen voortzetten.*
- *Er is nood aan de opmaak van een gericht en gemengd opleidingsaanbod rond deze problematiek, waardoor jeugdrechters, politiemensen en magistraten gevormd worden in de preventie en aanpak van het fenomeen.*
- *Er is nood aan een concreet plan van aanpak om met meisjes in jeugdvoorzieningen rond online veiligheid te werken, in het kader van algemene preventie en sensibilisering voor het tienerpooierfenomeen. Hierbij moet GPS (Girl Power Squad), de tool die Child Focus voor het Preventieproject Hope For Girls zal opleveren, gebruikt worden in voorzieningen die 10-12-jarige meisjes huisvesten.*

- *Er moet zo snel mogelijk werk gemaakt worden van afzonderlijke centra die specifiek aangepast zijn aan de noden van slachtoffers van tienerpooiers en waar ze opgevangen en begeleid worden door een multidisciplinair team. Dit in een omgeving die de banden met het verleden volledig doorknipt. In tussentijd moeten de Vlaamse jeugdinstellingen deze slachtoffers erkennen als slachtoffers van mensenhandel en hun bejegening en de behandeling van de meisjes hieraan aanpassen, in samenwerking met de gespecialiseerde centra voor mensenhandel.*
- *Op beleidsniveau moet dringend verder bekeken worden hoe de hulpverlening, na aanvang van een langdurig traject voor slachtoffers van tienerpooiers, gedwongen kan doorlopen wanneer het slachtoffer meerderjarig wordt.*
- *De problematiek moet in kaart gebracht worden in Franstalig België, naar het voorbeeld van de studie die Child Focus in 2015 verricht heeft voor Vlaanderen. Bovendien is het essentieel dat er een centraal eerstelijns contactpunt wordt opgezet voor alle (mogelijke) slachtoffers van tienerpooiers in België.*

Onze bijdrage

- *We proberen de veiligheid van de slachtoffers te verzekeren en ervoor te zorgen dat ze zo snel mogelijk op de juiste plaats terecht komen en de gepaste hulp krijgen.*
- *Child Focus maakt deel uit van de stuurgroep tienerpooiers en heeft in deze context een voortrekkersrol opgenomen.*
- *Inzetten op preventie en sensibilisering. Zo ontwikkelden we een tool voor minderjarige meisjes (Girl Power Squad) en organiseren we opleidingen voor Jeugdrechters, politie en magistraten.*
- *Franstalige beleidsmakers bewustmaken van het probleem en ze aansporen tot actie.*
- *Child Focus kan het centraal eerstelijns contactpunt op zich nemen. Verdwijningen en seksuele uitbuiting worden hier reeds gemeld en Child Focus onderhoudt bovendien goede relaties met alle betrokken partners in heel België.*

4.2. Online seksuele uitbuiting en beelden van seksueel misbruik – Expertise en technische vooruitgang

Child Focus noteerde in de voorbije jaren een stijging van het aantal meldingen rond de online seksuele uitbuiting van minderjarigen. Gevallen van sexting, grooming en sextortion blijven binnenstromen en Child Focus heeft de protocollaire verplichting om deze gevallen aan de politie door te melden. We stellen echter in meerdere dossiers rond online seksuele uitbuiting vast dat de strafrechtelijke onderzoeken vaak niet of op inadequate wijze, van de grond komen.

In 2018 stegen eveneens de meldingen van beelden van seksueel misbruik van kinderen (kinderporno) die Child Focus ontving op het burgerlijk meldpunt, www.stopchildporno.be. Child Focus stelde zich ook enkele keren burgerlijke partij in dergelijke dossiers. Uit analyse van onze eigen dossiers komen we vaak tot de vaststelling dat het strafrechtelijk onderzoek te vaak stopt bij het vatten van 1 dader, zonder dat intensief werk wordt gemaakt van het identificeren van het netwerk rond deze dader, en al zeker niet van de identificatie van de slachtoffers die op de beelden staan.

Wat is nodig?

- Het is nodig om **expertise uit te bouwen en technische vooruitgang te boeken** voor de strafrechtelijke onderzoeken naar zware dossiers van problematische sexting, grooming en sextortion. Hetzelfde geldt voor dossiers over kinderporno. Er kan niet genoeg gehamerd worden op het belang van het in kaart brengen van de volledige netwerken rond producenten, verspreiders en bezitters van beelden van seksueel misbruik van kinderen.
- Evoluties omtrent de zogenaamde **humanoïde kinderporno** (seksrobots, virtuele kinderpornografie die steeds accurater wordt in het nabootsen van kinderen) moeten met verhoogde aandacht in de gaten worden gehouden.
- Child Focus moet ondersteund worden om een nieuwe technologie, **Arachnid**, in te zetten bij het opsporen en verwijderen van beelden van seksuele uitbuiting van minderjarigen. Het detecteert het internet voor CSAM en doet dit aan de hand van een database die bestaat uit reeds gekend materiaal dat in het verleden als zijnde CSAM werd gekwalificeerd.
- Child Focus heeft **meer bevoegdheden nodig in het 'notice and takedown'-proces**. Momenteel wordt na het vaststellen van illegale content de analyse overgemaakt aan de Federale Politie. De Federale Politie staat (na de beslissing van de Procureur des Konings) ook in voor het contacteren van de service provider, waarna de website ontoegankelijk moet worden gemaakt. Vaak reageren service providers niet en blijft de illegale content (te lang) staan. Het zou efficiënter zijn indien Child Focus (na de beslissing van de Procureur des Konings) de service providers zelf kan (blijven) contacteren tot de content ontoegankelijk wordt gemaakt.
- Online veiligheid moet zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs meer en diepgaander aan bod komen in het curriculum van leerlingen en ook een duidelijke plaats krijgen binnen de lerarenopleidingen, nascholing en permanente vorming van leraren.

Onze bijdrage

- Een luisterend oor bieden aan bezorgde ouders, volwassenen en minderjarigen en ze het juiste advies en ondersteuning geven.
- Het analyseren naar inhoud en herkomst van beelden van seksueel misbruik van minderjarigen die door burgers gemeld worden op het burgerlijk meldpunt, stopchildporno.be (sinds 2017) en het opvolgen van telefonische meldingen.
- Een nieuwe technologie, Arachnid, inzetten bij het opsporen en verwijderen van beelden van seksuele uitbuiting van minderjarigen en de service providers rechtstreeks contacteren.
- Opleidingen organiseren voor professionals die met jongeren werken, lesmateriaal voorzien en vormingen voor ouders houden.

4.3. Dataretentie – Snelle, adequate en volledige strafonderzoeken

Child Focus wenst een broodnodige nuancering toe te voegen aan het debat over de bescherming van gegevens van burgers, in het kader van het bredere privacy-debat. In dat debat wordt namelijk vergeten hoe de maximale "houdbaarheidsdatum" van communicatiegegevens door dienstverleners ernstige negatieve gevolgen kan hebben voor de waarheidsvinding, identificatie van slachtoffers en daders en in het algemeen de bescherming van kinderen.

Wat is nodig?

→ De dataretentieregels moeten geëvalueerd en bijgesteld worden, zodat onderzoeksrechters en procureurs op een snelle, adequate en volledige manier strafonderzoeken kunnen voeren waar minderjarige slachtoffers van seksuele uitbuiting bij betrokken zijn.

Onze bijdrage

- Child Focus is tussenkomende partij in de dataretentie-zaak voor het Grondwettelijk Hof. Via deze weg willen we ook een nuancering toevoegen aan het lopende privacy-debat en de focus leggen op de gevolgen voor en de rechten van seksueel misbruikte kinderen.
- De federale regering blijven ondersteunen in het zoeken naar een goede balans tussen enerzijds het recht op privéleven en anderzijds de rechten van seksueel misbruikte kinderen.

4.4. Stop It Now – Preventie in Nederlandstalig én Franstalig België

De Stop It Now-lijn is een anonieme hulplijn voor mensen met pedofiele gevoelens. Child Focus heeft zich ten volle achter dit initiatief geschaard, dat in mei 2017 operationeel werd, omdat preventie voor ons begint bij de daders. Voor Child Focus is het van essentieel belang dat er in ons land toegankelijke, betaalbare en vertrouwelijke zorg en ondersteuning voorzien wordt voor daders met een juridische maatregel, maar ook voor potentiële daders, die met pedofiele gevoelens of impulsen rondlopen en niet gekend zijn bij het gerecht.

Wat is nodig?

- De Stop It Now-lijn moet een maximale bekendheid, zichtbaarheid en middelen krijgen.
- Een hulplijn voor mensen met pedofiele gevoelens in Franstalig België die daders en potentiële daders kan doorverwijzen naar een ruimer hulpaanbod.

Onze bijdrage

- We scharen ons volledig achter de Stop It Now-lijn, geven het bekendheid en verwijzen mensen door indien nodig.
- Samen met partners werken aan een gelijkaardig initiatief in Franstalig België.

4.5. Veilig internet – Sensibilisering

Het is belangrijk om kinderen al zo jong mogelijk een goed internetgebruik aan te leren. Dit zou integraal onderdeel moeten uitmaken van het algemeen onderwijs, met een belangrijke rol voor leraren, ouders en opvoeders. Er is nood aan vorming van leraren om hen vertrouwd te maken met deze materie en kinderen en jongeren te stimuleren tot veilig en verantwoord gedrag online. Child Focus feliciteert de voorgaande Vlaamse minister van Onderwijs voor het integreren van het goede gebruik van het internet in het curriculum van het basisonderwijs en het eerste jaar secundair onderwijs. Toch is het ook noodzakelijk dit thema verplicht te laten opnemen tot het einde van het vierde middelbaar. Zo kunnen de sociale, emotionele en technische vaardigheden van jongeren versterkt worden. Het onderwijs heeft de taak de capaciteiten van jongeren te versterken en daar hoort ook een veilig internetgebruik bij.

Wat is nodig?

→ *Online mediawijsheid (de competenties die nodig zijn om media te begrijpen en in vraag te stellen, alsook de kennis, vaardigheden en attitude die nodig zijn om media te gebruiken) moeten een prioriteit worden binnen het onderwijs. Zowel in de curricula voor leerlingen (in het volledige basis- en secundair onderwijs) als in de opleidingen voor toekomstige leraren en hun nascholingsaanbod.*

Onze bijdrage

- *Blijven inzetten op vormingen van ouders en leerkrachten en op lesmateriaal voor scholieren.*
- *De Child Focus-website over veilig internetten, Clicksafe, verbeteren. Deze bevat informatie over een veilig en verantwoord internetgebruik voor kinderen en jongeren. We maken verder werk van de toegankelijkheid en bekendbaarheid, aangepast aan de leeftijd van de verschillende doelgroepen (leerkrachten, ouders, kinderen en jongeren).*

4.6 Niet-problematische sexting – Een weg naar decriminalisering en duidelijkheid

De strafwet maakt onvoldoende onderscheid tussen niet-problematische en grensoverschrijdende vormen van sexting tussen jongeren. Bovendien is het voor parketmagistraten niet altijd duidelijk onder welk artikel in het SW sexting valt en hoe men de mate van ernst in kan schatten. Zij vragen een duidelijkere wetgeving.

Wat is nodig?

- Niet-problematische sexting moet uit de Strafwet gehaald worden. Sexting is niet problematisch wanneer minderjarigen de seksuele meerderjarigheid bereikt hebben (zoals bepaald in de lidstaat). En op voorwaarde dat dit materiaal gemaakt werd en in bezit is met de toestemming van deze minderjarigen en uitsluitend dient voor persoonlijk gebruik van de betrokkenen.
- Er is nood aan een verduidelijkende omzendbrief voor de parketten. Heel wat jeugdmagistraten zijn vragende partij voor meer richtlijnen voor het inschatten van de ernst van een situatie van sexting en voor het doorverwijzen van de pleger en van andere betrokkenen. Hierin moet voldoende aandacht besteed worden aan doorverwijsmogelijkheden.

Onze bijdrage

- Justitie ondersteunen bij het omschrijven van de uitzonderingen op Artikel 383bis Strafwetboek.
- Onze expertise aanbieden en één van de doorverwijsmogelijkheden vormen in de omzendbrief voor parketten.
- Blijven inzetten op preventie en sensibilisering. Zo informeren we minderjarigen op een niet-betuttelende manier over sexting en veilig internetgebruik, evenals leerkrachten en ouders. Meer informatie op www.sexting.be

Voor leerkrachten
Over

Voor ouders

Voor jeugdwerkers

Voor jongeren

Sexting?! Wat is dat?

Als mensen seksueel getinte beelden foto's van zichzelf maken, verzenden, ontvangen of delen, noemen we dat sexting.

Meer info

WOW!

Tool |

Opinie: Twee jongeren hebben gesext ... en vonden het leuk

Nieuws | 27 april 2018

Sexting@School: Lesmap Secundair Onderwijs

Artikel | 2018

Chatbot Sextmasjien

Artikel | 2018

Child Focus
☎ 116000

Stichting voor Vermiste en Seksueel
Uitgebuide Kinderen

Houba de Strooperlaan 292
B-1020 Brussel
Tel. +32(2) 475 44 11
www.childfocus.be - info@childfocus.org
BE193101 2229 9912

www.facebook.com/ChildFocusBelgium
@ChildFocusNL

gedrukt in 2020

